

OCHRONA ŚRODOWISKA W POLITYCE SPÓJNOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ W KONTEKŚCIE NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ NA LATA 2014-2020

Agnieszka Siwiec-Rudź

Instytut Nafty i Gazu-Państwowy Instytut Badawczy
Centrum Funduszy Europejskich dla Energetyki

Streszczenie: Jednym z istotnych elementów warunkujących jakość i poziom życia mieszkańców jest łatwy dostęp do czystego środowiska przyrodniczego.¹ Środowisko przyrodnicze jest dobrem wspólnym dlatego przeciwdziałanie jego degradacji powinno być traktowane priorytetowo. Inwestycje, których zadaniem jest ochrona środowiska, są niezwykle kosztowne, dlatego ważne jest, aby wykorzystywać wszelkie dostępne źródła finansowania. Od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej duże znaczenie w finansowaniu ochrony środowiska odgrywają fundusze unijne. Obecnie trwają prace nad nowym okresem programowania na lata 2014-2020. Polska, jako jeden z głównych beneficjentów funduszy Unii Europejskiej, po raz ostatni otrzyma tak znaczne środki na realizację inwestycji w kraju, w tym inwestycji środowiskowych. W artykule przedstawiono kwestie finansowania ochrony środowiska z funduszy Unii Europejskiej. Główny nacisk położono na nowy okres programowania na lata 2014-2020 oraz zmiany, jakie przyniesie dla Polski.

Słowa kluczowe: Fundusze Unii Europejskiej, ochrona środowiska

Wprowadzenie

Celem niniejszego opracowania jest charakterystyka źródeł finansowania inwestycji środowiskowych w nowym okresie programowania na lata 2014-2020 oraz analiza priorytetów środowiskowych Unii Europejskiej w kontekście potrzeb naszego kraju. Badania przeprowadzono w oparciu o analizę dostępnej literatury przedmiotu, wykorzystując dostępne materiały źródłowe, publikacje krajowe i zagraniczne. Z uwagi na stosunkowo niewielką ilość opracowań z zakresu nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 istotną rolę przy opracowywaniu niniejszego artykułu odegrały projekty dokumentów programowych, które po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów podlegać będą negocjacjom z Komisją Europejską.

Środowisko przyrodnicze zwane jest inaczej biosferą - największym przestrzennie ekosystemem obejmującym biocenozę i biotop, w którym zachodzi obieg materii i przepływ energii². Biotop tworzą nieożywione elementy naturalne

¹ *Gospodarka a środowisko i ekologia*, red. K. Małachowski, CeDeWu.pl Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2011, s. 103.

² Z. Pawlak, *Ochrona środowiska dla ekonomistów*, INTER - INFORM, Poznań 2002, s. 8.

stanowiące podłoże życia³, zaś biocenoza rozumiana jest jako wielogatunkowe zbiorowisko organizmów żyjących w określonym środowisku⁴.

Ochrona środowiska, w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska*, polega na podjęciu działań lub ich zaniechaniu celem zachowania lub przywrócenia równowagi przyrodniczej w szczególności poprzez:

- racjonalne kształtowanie środowiska i gospodarowanie jego zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom;
- przywracanie elementów przyrodniczych do stanu właściwego⁵.

W Unii Europejskiej ochrona środowiska uważana jest za jeden z kluczowych obszarów działania, jednakże nie od początku była traktowana priorytetowo. Traktat Rzymski z 1957 roku ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą nie zawierał w tym zakresie żadnych wyraźnych postanowień. Dopiero postępująca, w wyniku rozwoju gospodarczego, degradacja środowiska naturalnego spowodowała wzrost zainteresowania tą problematyką. Budowę wspólnotowej polityki ochrony środowiska rozpoczęto na początku lat 70-tych XX wieku pod wpływem rosnących oczekiwań ze strony rządów poszczególnych państw członkowskich. Wówczas to, w 1972 roku, w przyjętej na konferencji w Paryżu deklaracji stwierdzono, iż wzrost gospodarczy Wspólnoty nie jest celem samym w sobie, lecz powinien prowadzić do poprawy jakości życia.⁶ Przełom w podejściu do problematyki środowiskowej zaowocował opracowaniem wieloletnich programów działania w ochronie środowiska oraz ustanowieniem przepisów prawnych w postaci dyrektyw i rozporządzeń. Działania w zakresie ochrony środowiska realizowane są w szczególności w ramach polityki spójności poprzez instrumenty finansowe: Fundusz Spójności oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Fundusze Unijne w Polsce

Od daty akcesji Polska stała się największym beneficjentem środków z Funduszu Spójności spośród wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej. Na lata 2004-2006 nasz kraj otrzymał kwotę 4,183 mld euro (około 50% całości środków dla nowych państw członkowskich), z czego na sektor ochrony środowiska przypadło 2,1 mld euro. Podmioty realizujące inwestycje proekologiczne w latach 2004-2006 otrzymywały ponadto dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Najwyższą pulę, czyli około 301 mln euro udostępniono poprzez Działanie 1.2 Infrastruktura ochrony środowiska w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego⁸.

³ Ibidem, s. 10.

⁴ S. Klima, *Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Krakowie, Kraków 1999, s. 7.

⁵ Por. Ustawa *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. Nr 62, poz. 627)

⁶ Por. M. Podolak, *Polityka ekologiczna Polski w okresie transformacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2004, s. 92.

⁷ Por. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Sprawozdanie z realizacji w 2007 r. Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006, synteza*, Warszawa, czerwiec 2008, s. 5.

⁸ Por. Ministerstwo Środowiska, Departament Funduszy Ekologicznych *Finansowanie ochrony środowiska z funduszy europejskich w Polsce w latach 2004-2006*, s. 1-2.

W latach 2007-2013 pomoc finansową na działania proekologiczne oferują Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz regionalne programy operacyjne. Środki pochodzą z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tabela 1. Środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska z funduszy Unii Europejskiej w latach 2007 - 2013 (w mln euro)

Dokumenty	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Fundusz Spójności	Razem
Regionalne Programy Operacyjne (16)	1630.00	-	1630.0
Projekty PO Infrastruktura i Środowisko	289,80	4485,0	4774,8
Razem	1919,8	4485,0	6404,8

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego <http://www.mrr.gov.pl/> (odczyt 17.07.2012).

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest 15 priorytetów a 5 z nich bezpośrednio dotyczy ochrony środowiska. Są to:

- gospodarka wodno-ściekowa;
- gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
- przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
- ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych⁹.

Ponadto Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko finansuje inwestycje, które w sposób pośredni przyczyniają się do poprawy stanu środowiska. Są to projekty związane z tzw. transportem przyjaznym środowisku oraz projekty z sektora energetyki: zwiększające stopień wykorzystania energii, obniżające energochłonność, jak również inwestycje w energetykę odnawialną.

Finansowanie inwestycji środowiskowych ze środków unijnych stwarza dla Polski szansę nadrobienia zaległości w tej dziedzinie w stosunku do państw Europy Zachodniej. Istnieje wiele oznak poprawy jakości środowiska w licznych jego komponentach. Jedną z nich jest zmniejszająca się z roku na rok liczba zanieczyszczeń odprowadzanych do wód. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem wzrósł z 53,6% w 2000 roku do 65,2% w 2010 roku.¹⁰ Ponadto zaobserwować można pozytywny trend polegający na zwiększeniu udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii. Niestety gospodarka Polski nadal pozostaje jedną z bardziej materiało- i energochłonnych gospodarek Unii Europejskiej.

⁹ http://www.pois.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/o_pois.aspx (odczyt 12.03.2013).

¹⁰ Główny Urząd Statystyczny *Ochrona Środowiska 2011 Informacje i opracowania statystyczne*, Warszawa 2011 rok.

Ochrona środowiska w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej

Ocena dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu funduszy Unii Europejskiej odgrywa istotne znaczenie przy planowaniu działań w kolejnej perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

Przedstawiony przez Komisję Europejską w październiku 2011 roku pakiet legislacyjny dla polityki spójności, zawierający projekty rozporządzeń, stał się początkiem formalnego dialogu nad kształtem nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Na posiedzeniu Rady Europejskiej 8 lutego 2013 roku przyjęto, iż w nowym okresie programowania budżet wyniesie 960 mld euro w tzw. zobowiązaniach oraz ponad 908 mld euro w płatnościach.¹¹ Po zatwierdzeniu przez Parlament Europejski Polsce przyznano 105,8 mld euro, w tym na politykę spójności 72,9 mld euro.¹² W wyniku przeliczenia cen stałych na bieżące wynegocjowana w lutym kwota wzrosła o ok. 13% ,w konsekwencji czego na politykę spójności Polska otrzyma kwotę 82,3 mld euro oraz dodatkowo 252 mln euro na wsparcie bezrobotnej młodzieży.¹³ Środki przeznaczone zostaną na realizację celów wyznaczonych przez Strategię Europa 2020 oraz zapisanych w Traktacie i krajowych dokumentach strategicznych.

Europa 2020 jest strategią UE na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Priorytety te rozumiane są następująco:

- inteligentny rozwój jako rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- zrównoważony rozwój jako wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów oraz bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jako wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia zapewniający spójność społeczną i terytorialną.¹⁴

Strategia wyznacza ponadto cele, które powinny zostać osiągnięte do 2020 roku. W zakresie ochrony środowiska do zrealizowania przyjęto cel 20/20/20, który wskazuje na konieczność:

- ograniczenia emisji gazów cieplarnianych co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 roku;
- zwiększenia o 20% udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii;
- zwiększenia efektywności zużycia energii o 20%.¹⁵

Cele dla całej Unii Europejskiej są następnie przekładane na cele krajowe uwzględniając specyficzną sytuację każdego z państw członkowskich.

¹¹ <http://www.ekonomia24.pl/artykul/979842.html> (odczyt 20.02.2013)

¹² Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, http://www.mrr.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/strony/start.aspx (odczyt 25.02.2013).

¹³ Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, http://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/strony/start.aspx (odczyt 12.01.2014)

¹⁴ Komunikat Komisji *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* Bruksela 3.3.2010, KOM(2010)2020, s. 5.

¹⁵ Komisja Europejska, http://ec.europa.eu/regional_policy/what/europe2020/index_en.cfm (odczyt 20.02.2013).

Dla Polski zostały one sformułowane następująco:

- ograniczenie emisji dwutlenku węgla o 14% w stosunku do roku 2005;¹⁶
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 15%;
- podniesienie poziomu efektywności energetycznej – ograniczenie zużycia energii pierwotnej do poziomu 96 Mtoe w 2020 roku¹⁷

Zobowiązania przyjęte przez Polskę wymagają znacznych nakładów finansowych. Środki, które otrzyma Polska z alokacji na lata 2014-2020 nie wystarczą na sfinansowanie wszystkich niezbędnych inwestycji. Ponadto należy pamiętać o zasadzie dodatkowości, zgodnie z którą fundusze przekazywane przez Komisję Europejską nie mogą być traktowane jako jedyne źródło inwestycji lecz stanowić uzupełnienie środków krajowych.

W nowym okresie programowania planowany jest szereg zmian, których zadaniem ma być uproszczenie najważniejszych elementów poszczególnych obszarów polityki. Jedną z propozycji jest zharmonizowanie przepisów dotyczących polityki spójności z przepisami dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich oraz polityki morskiej i rybołówstwa w zakresie planowania strategicznego, kwalifikowalności i trwałości. Kolejna propozycja zmierza do ograniczenia liczby audytów przeprowadzanych przez organy kontrolne i Komisję oraz ich koncentrację na obszarach zagrożonych ryzykiem. Ponadto planowane jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych beneficjentów¹⁸.

Komisja przedstawiła również propozycję, której celem jest wprowadzenie warunkowości makroekonomicznej na szerszą skalę. Ta budząca znaczne kontrowersje zasada przewiduje zawieszenie dostępu do funduszy strukturalnych krajom, które uporczywie łamią dyscyplinę finansów publicznych.¹⁹ Idea ta zakłada, że zawieszenie płatności unijnych może nastąpić w przypadku nadmiernego deficytu, braku wypełnienia rekomendacji Rady, utraty równowagi makroekonomicznej lub w sytuacji wdrożenia ratunkowego programu ekonomicznego.²⁰ Przeciwnikiem wprowadzenia warunkowości makroekonomicznej był Parlament Europejski. W konsekwencji prowadzonych negocjacji osiągnięto kompromis polegający na obwarowaniu jej klauzulami zabezpieczającymi. Nazwę „warunkowość makroekonomiczna” zastąpiono działaniami, w których efektywność funduszy jest powiązana z właściwą polityką gospodarczą, a Komisja Europejska, podejmując decyzję o zawieszeniu funduszy, będzie zmuszona do przekazywania wyjaśnień Parlamentowi Europejskiemu²¹.

¹⁶ Por. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/406/WE z 23 kwietnia 2009 roku.

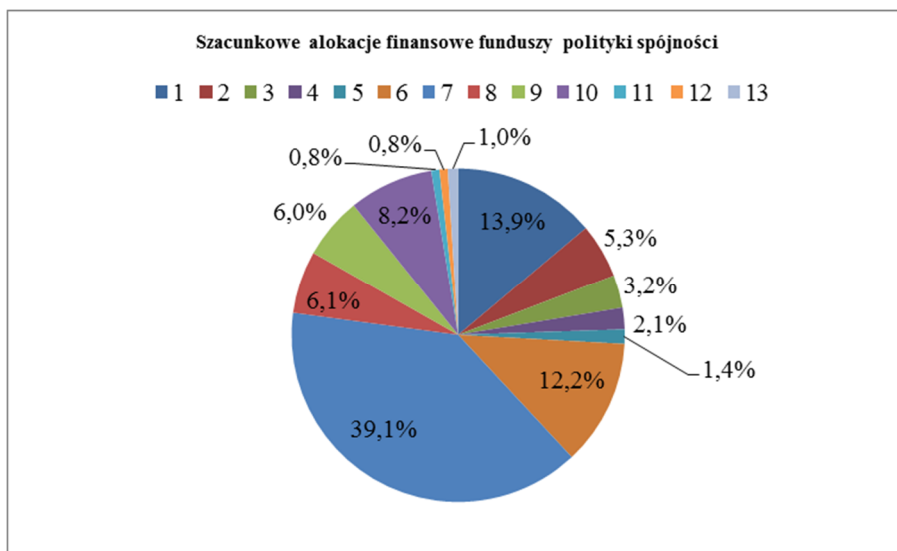
¹⁷ Por. http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_pl.pdf oraz Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020-Umowa Partnerstwa-projekt* 12 lipca 2013 rok, s. 8. (odczyt 21.02.2013).

¹⁸ Por. Komisja Europejska *Uproszczenie polityki spójności na lata 2014-2020*, luty 2012 rok, s. 3-5, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/simplification_pl.pdf (odczyt 21.02.2013).

¹⁹ Por. Parlament Europejski *Warunkowość makroekonomiczna w polityce spójności* grudzień 2012 rok, s. 3

²⁰ Komisja Europejska http://ec.europa.eu/polska/news/documents/polityka_spojnosci_2014-2020_warszawa_7.10.2011.pdf 9 (odczyt 13.06.13).

²¹ Por. <http://www.uniaeuropa.org/zatwierdzono-nowe-zasady-polityki-spojnosci> (odczyt 13.06.2013)

Wykres 1. Szacunkowe alokacje funduszy polityki spójności według celów tematycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Założenia umowy partnerstwa opr. cyt. str. 62.*

Zakres wsparcia funduszy Unii Europejskiej ograniczono do 11 celów tematycznych, takich jak:

1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji.
2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych.
3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury.
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.
6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów.
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.
8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników.
9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.
10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie.
11. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej²².

²² Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020-uwarunkowania strategiczne*, s.12.

http://www.mrr.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Programowanie_2014_2020/Documents/uwarunkowania_strategiczne.pdf (odczyt 17.08.2013).

Ponadto środki z polityki spójności przeznaczone zostaną na:

1. Pomoc techniczną.
2. Europejską Współpracę Terytorialną.

Na wykresie przedstawiono szacunkowe alokacje finansowe funduszy polityki spójności według poszczególnych celów tematycznych. Numery na wykresie odpowiadają poszczególnym celom wymienionym powyżej.

Cztery spośród wymienionych celów tematycznych wydają się szczególnie istotne z punktu widzenia ochrony środowiska. Są to:

Cel 4 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;

Cel 5 - Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem;

Cel 6 - Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów;

Cel 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

Zgodnie z prognozami na ich realizację ma zostać przeznaczonych 54,8% środków dostępnych w ramach polityki spójności.

W Polsce podstawowymi dokumentami strategicznymi wyznaczającymi kierunki interwencji polityki spójności na lata 2014-2020 są:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
- Krajowy Program Reform;
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego;
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko;
- Strategia Rozwoju Transportu;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego;
- Strategia Rozwoju Transportu;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego;
- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP.

Natomiast podstawowym dokumentem wdrażania funduszy Unii Europejskiej jest Umowa Partnerstwa. Jest to dokument wskazujący kierunki interwencji w obszarze Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa²³.

Realizacja Polityki Spójności następować będzie za pośrednictwem krajowych oraz regionalnych programów operacyjnych. Podobnie jak ma to miejsce w obecnie obowiązującej perspektywie finansowej w nowym okresie programowana najistotniejsze znaczenie w finansowaniu inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska odgrywać będą: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 oraz regionalne programy operacyjne. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 realizacja inwestycji środowiskowych odbywać się będzie przede wszystkim w ramach trzech priorytetów:

²³ Por. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020- Umowa Partnerstwa-projekt* 12 lipca 2013 rok, s. 4.

Priorytet I - Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej;
 Priorytet II - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu;
 Priorytet III – Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej ²⁴.

Inwestycje realizowane w ramach priorytetów otrzymają dofinansowanie z Funduszu Spójności, a przewidywany zakres interwencji obejmuje:

- produkcję i dystrybucję odnawialnych źródeł energii;
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach oraz infrastrukturze użyteczności publicznej;
- inwestycje podnoszące efektywność energetyczną w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, inwestycje zmniejszające ryzyko powodzi i suszy;
- inwestycje w obszarze gospodarki wodno-ściekowej;
- inwestycje w obszarze gospodarki odpadami;
- ochronę i przywrócenie różnorodności biologicznej;
- monitoring środowiska;
- promowanie technologii innowacyjnych w celu poprawy ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami. ²⁵

Oprócz programu realizowanego na szczeblu krajowym inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska będą mogły otrzymać dofinansowanie w ramach 16 regionalnych programów operacyjnych. W latach 2014-2020 zakres decentralizacji systemu wdrażania funduszy w Polsce będzie większy niż obecnie. W ręce samorządów trafi ok. 60% środków europejskich, podczas gdy w poprzedniej perspektywie było to ok. 40%. Obecnie na szczeblu krajowym zarówno w odniesieniu do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, jak i w stosunku do regionalnych programów operacyjnych przeprowadzane są spotkania grup roboczych oraz konsultacje społeczne mające na celu zgromadzenie uwag do projektów programów operacyjnych. Zgodnie z harmonogramem prace nad projektami programów operacyjnych powinny zostać zakończone do końca 2013 roku.

Podsumowanie

W Polsce nadal wiele problemów ekologicznych nie zostało rozwiązanych. Świadomość ekologiczna społeczeństwa jest niska, pomimo wielu inicjatyw mających na celu podniesienie jej poziomu. Powoduje to niewystarczające zaangażowanie społeczeństwa w działania prośrodowiskowe. Utrudniona jest skuteczna egzekucja obowiązujących przepisów prawa w dziedzinie ochrony środowiska, a wybory konsumenckie podejmowane przez nieświadomych obywateli przyczyni-

²⁴ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – projekt*, 26 sierpnia 2013 rok, http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/konfszkol/konferencje/Documents/Projekt_Programu_Infrastruktura_i_Srodowisko_2014_2020.pdf (odczyt 15.09.13).

²⁵ Por. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Założenia umowy partnerstwa. Załączniki, str. 5-6*.

nią się do degradacji biosfery. Na realizację inwestycji środowiskowych potrzebne są znaczne nakłady finansowe, dlatego tak ważne jest, aby wszystkie dostępne źródła finansowania mądrze wykorzystać. Nowa perspektywa finansowa jest szansą i poważnym wyzwaniem dla naszego kraju. Dlatego podmioty odpowiedzialne za realizację działań środowiskowych, już teraz na etapie przygotowań, powinny współpracować przy tworzeniu programów, aby zwiększyć szansę na najlepsze wykorzystanie środków.

Literatura

1. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/406/WE z 23 kwietnia 2009 roku
2. *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu*, Komunikat Komisji, Bruksela 3.3.2010, KOM(2010)2020
3. *Finansowanie ochrony środowiska z funduszy europejskich w Polsce w latach 2004-2006*, Ministerstwo Środowiska, Departament Funduszy Ekologicznych
4. http://ec.europa.eu/polska/news/documents/polityka_spojnosci_2014-2020_warszawa_7.10.2011.pdf
5. http://ec.europa.eu/regional_policy/what/europe2020/index_en.cfm
6. <http://www.ekonomia24.pl/arttykul/979842.html>
7. http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/konfszkol/konferencje/Documents/Projekt_Programu_Infrastruktura_i_Srodowisko_2014_2020.pdf
8. http://www.mrr.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/strony/start.aspx
9. http://www.pois.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/o_pois.aspx
10. Klima S., *Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Krakowie, Kraków 1999
11. Małachowski K., (red.), *Gospodarka a środowisko i ekologia*, CeDeWu.pl Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2011
12. *Ochrona Środowiska 2011 Informacje i opracowania statystyczne*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2011
13. Pawlak Z., *Ochrona środowiska dla ekonomistów*, INTER -INFORM, Poznań 2002
14. Podolak M., *Polityka ekologiczna Polski w okresie transformacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2004
15. *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020-Umowa Partnerstwa-projekt*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 12 lipca 2013
16. *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020- uwarunkowania strategiczne*, Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej, dostęp: http://www.mrr.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Programowanie_2014_2020/Documents/uwarunkowania_strategiczne.pdf
17. *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 Umowa Partnerstwa-projekt*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 12 lipca 2013 .
18. *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – projekt*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 26 sierpnia 2013
19. *Sprawozdanie z realizacji w 2007 r. Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006, synteza*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, czerwiec 2008
20. *Uproszczenie polityki spójności na lata 2014-2020*, Komisja Europejska, luty 2012 rok dostęp: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/simplification_pl.pdf
21. Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. Nr 62, poz. 627).
22. *Warunkowość makroekonomiczna w polityce spójności*, Parlament Europejski, grudzień 2012

ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE EUROPEAN UNION COHESION POLICY IN VIEW OF A NEW FINANCIAL FRAMEWORK 2014-2020

Abstract: One of the key elements determining the quality and standard of life is unrestricted access to a clean environment. The natural environment is a common good therefore counteracting its degradation should be treated as a priority. Investments aimed at environmental protection are extremely expensive, thus it is important to use all available funds. Since accession to the European Union its funds became important source of financing of environmental protection in Poland. The negotiations regarding the new EU financial framework 2014-2020 are currently underway. Poland is one of the biggest beneficiaries of EU funds and for the last time will receive so significant funds on investment projects, including environmental ones.

The article presents the issues of environmental funding from the European Union budget with main focus on new programming period 2014-2020. The article also put emphasis on changes that the new EU financial framework will bring for Poland.

Keywords: European Union funds, environmental protection.